Zuid-Afrika's Bondgenoot.

TOESPRAAK

GEHOUDEN DOOR

Ds. H. D. VAN BROEKHUIZEN

in de Oude Kerk te Scheveningen,

OP DONDERDAG 3 JANUARI.

MET EEN INLEIDEND WOORD VAN

Dr. F. VAN GHEEL GILDEMEESTER,

Predikant te 's-Gravenhage.

UITGEGEVEN TEN VOORDEELE DER BEROOFDE VROUWEN EN KINDEREN IN ZUID-AFRIKA.

MET PORTRET.

's-GRAVENHAGE.
G. J. VAN PEURSEM.

Prijs 25 cents.

Ds. H. D. VAN BROEKHUIZEN.

ZUID-AFRIKA's BONDGENOOT.

TOESPRAAK

GEHOUDEN DOOR

Ds. H. D. VAN BROEKHUIZEN

in de Oude Kerk te Scheveningen,

OP DONDERDAG 3 JANUARI.

MET EEN INLEIDEND WOORD VAN

Dr. F. VAN GHEEL GILDEMEESTER,

Predikant te 's-Gravenhage.

UITGEGEVEN TEN VOORDEELE DER BEROOFDE VROUWEN EN KINDEREN IN ZUID-AFRIKA.

's-GRAVENHAGE.
G. J. VAN PEURSEM.

De hiervolgende rede werd door Ds. Van Broekhuizen gehouden in Scheveningen op Donderdagavond 3 Januari. Op dien kouden Januari-avond was de Oude Kerk in Scheveningen stampvol, zooals overal de kerken gevuld zijn, waar Ds. Van Broekhuizen spreekt over den verschrikkelijken oorlog van zijn volk. Zij, die dezen dienst bijwoonden, kwamen thuis onder een diepen indruk van het gesproken woord; en eene der toehoorderessen, die in de kerk aanteekeningen gemaakt had, heeft die uitgewerkt tot het aangenaam geheel, dat hier wordt aangeboden. Met toestemming van Ds. Van Broekhuizen wordt dit verslag zijner toespraak verkrijgbaar gesteld; en wij verwachten, dat velen gaarne dit woord zullen lezen, want over Zuid-Afrika lezen wij allen gaarne; worden wij niet moede te hooren; en een penningsken bijdragen tot leniging van den velerlei nood, die ginds geleden wordt, dat willen wij allen gaarne.

Heel de zuivere opbrengst van deze uitgave is voor het Broekhuizen-fonds. De gelden worden op de secuurste wijze naar Zuid-Afrika overgemaakt, door tusschenkomst van onzen consul in Kaapstad, die wel zorgt, dat het geld in de rechte handen komt.

Daar is ontzettend geleden in Zuid-Afrika.

O zeker, na jaren en eeuwen zal er gezegd worden: zóó moest het komen, wilde het goed worden; maar die dan met dezen prijs

van hun lijden de dierbare onafhankelijkheid hebben gekocht, die hebben een duren prijs betaald. En wij mogen wel op onze hoede zijn, dat niet deze Zuid-Afrikaansche strijd ons een schadepost wordt in ons geestelijk leven.

Michael Davitt, de wakkere Amerikaansche Boerenvriend, geeft aan de *Morning Leader* een uittreksel uit een brief van den kapelaan der Australische Bushmen, Rev. Fr. Timoney. Ziehier:

„...Toen begon het duivelachtigste werk waarvan ik ooit getuige was. Elk huis in het dal, waarschijnlijk te zamen een twintig, werd tot den grond afgebrand. Vrouwen en kinderen stonden in groepen, de kinderen de lucht vervullend met hun kreten. Hun werd toegestaan, hun huisraad uit te dragen vóór het huis in brand gestoken werd. De vrouwen waren bewonderenswaardig. Zij stortten geen traan. Zij stonden daar uitdagend, eenvoudig in het zwart gekleed met sneeuwwitte boezelaars en mutsen. Slechts toen ik eenige vriendelijke woorden tot haar sprak, barstten zij los in tranen. „Gij hecht daaraan niet uw goedkeuring," zeide mij eene. „Ik walg er van," was mijn antwoord. „Ik ben," zeide zij, „een Engelsch onderdaan van het Protectoraat. Wij pachtten deze boerderij van een Engelschman, aan wien zij behoort. Wij hebben niets in de wereld dan deze oogsten, welke uwe paarden vernield hebben en — God zij ons genadig!" Ik vroeg haar naar den leeftijd van haar kindje, dat zij in de armen droeg. „Gisteren een maand geworden," antwoordde zij, terwijl zij mij het onschuldige gezichtje van het kindje liet zien. „Wilt gij," zeide zij, „probeeren mijn woning van den brand te redden? „Ik zal het dadelijk doen," antwoordde ik, en ik hield mijn belofte, doch mijn pleiten bleef zonder gevolg. De vrouw stond daar op het groene grasveld, een kind in de armen en drie anderen aan haar rokken hangende, terwijl haar woning ineenstortte en de vlammen veertig voet hoog stegen.

Ik deelde de vrouw mede, dat ik getracht had het huis te redden. „Wilt gij mij de hand geven?" was haar antwoord. Ik deed het van ganscher harte en zij riep mij ter zijde om mij de overblijfselen te toonen van een nieuw wit schort.

„Het was hiervan," zeide zij, „ik scheurde dat verband voor een onzer gewonde soldaten, Beaumont, ik droeg hem in mijn armen van het slagveld en verbond zijn arm. Hij lag op mijn bed tot de dekens doortrokken waren van bloed. En dit," zeide zij, „is mijn belooning" — terwijl zij met de hand wuifde naar het huis, dat in vlammen stond — „dat is het werk der Australiërs. Zij zijn geen soldaten, zij zijn brandstichters en plunderaars." Ik trachtte de vrouw tegen te spreken, doch haar gelaat was doodsbleek en haar oogen fonkelden van woede.

„Mijn jongen, Otto," vervolgde zij, haar hand tegen haar hoofd drukkende, „is slechts tien jaar oud, doch ik vertrouw, dat ik lang genoeg zal leven om hem een geweer ter hand te zien nemen en de beleediging, zijn moeder aangedaan, te zien wreken."

Het volgende huis behoorde aan den man, die door den schildwacht Donderdagnacht was doodgeschoten. „Mijn man werd doodgeschoten door een uwer soldaten, verleden Donderdagnacht," zeide de weduwe; „ik werd alleen achtergelaten met deze vier kinderen. Zeker zou het bloed van mijn man de misdaad uitwisschen waaraan hij schuldig was — strijden voor zijn vaderland." Haar pleiten was tevergeefs. Haar huis werd neergebrand en zij keek er trotsch naar en zonder tranen, het schitterende ideaal van een vrouw.

Doch waarom zou ik u vermoeien met te herhalen de ergerlijkste, hartbrekende tooneelen, welke ik dien dag bijwoonde? Er waren waarschijnlijk 100 vrouwen en kinderen, welke in één middag zonder woning werden achtergelaten. Zij werden gelast het boschrijke dal te verlaten, de Molopo over te steken en in de boomlooze vlakte te blijven.

De wijsheidverkoopers zeggen, dat dit vandalisme den oorlog zal beëindigen. Mijn meening, gesteund door elk ontwikkeld mensch, is dat het den oorlog eindeloos zal verlengen. Ik zou kunnen wijzen op de openlijke diefstal, welke plundering wordt genoemd en welke alleen dan gepleegd wordt door onze troepen. De Turken zouden terugdeinzen voor zulk een barbaarschheid. Zelfs de Kaffers steken geen woningen in brand. Ik vertel niet wat ik gehoord heb.

Ik vertel hier haastig een deel van de afschuwelijkheden, welke ik zelf gezien heb. Mijn oordeel is, dat gedurende den tegenwoordigen oorlog de Boeren meer genade, meer eer en meer eerlijkheid getoond hebben dan velen onzer troepen, welke niet dadelijk onder het oog van lord Roberts staan."

De oorlog is nog niet ten einde. De Transvaal mag verpletterd worden voor zekeren tijd, zij zal nooit veroverd worden."

Deze brief van Rev. Timoney is geschreven lang vóór den tweeden inval in de Kaapkolonie. Thans zou de schrijver waarschijnlijk niet de mogelijkheid zoo nabij denken, dat „de Transvaal verpletterd" worden zou. Thans is Engeland er slechter aan toe dan het vorig jaar. En voor de Republieken mag het gelden: „Uw heilzon is aan 't dagen!"

Toch wordt er nog zoo verschrikkelijk geleden in Zuid-Afrika. Dezer dagen bezocht een Kaapsch student, zekere heer Malan, naar ik meen uit Stellenbosch, ons land. Hij deelde enkele bijzonderheden mede uit dien grooten worstelstrijd. Het was nog in het begin van den oorlog, toen bij Derdepoort de bekende aanval gedaan is van gewapende Kaffers, gewapend en aangevoerd door Britsche officieren. De Boeren lieten daar een aantal dooden op het slagveld. Tijd om hun gevallen makkers een eerlijke begrafenis te geven was er niet; de lijken bleven liggen op het veld. Eenige dagen later komen de Boeren terug. Wat vinden zij? Verspreide lichaamsdeelen, brokken van doode lichamen, onherkenbaar. De gieren waren neergestreken op het slagveld. Met een bedroefd hart hebben onze broeders daar die verschillende lichaamsdeelen genomen en ze samen begraven in één groot graf. Daarop hebben zij een kring geformeerd om de groeve, en als hun lijk- en klaagzang aangeheven: Psalm 79 : 1 en 2:

Getrouwe God! de heid'nen zijn gekomen;
Zij hebben stout uw erfland ingenomen:
Jeruzalem, de tempel, uw altaren,

't Ligt al verwoest door die geweldenaren!
Uw knechten zijn geveld,
Door hun verwoed geweld;
Hun lijken, onbegraven,
Verzaden, na hun dood,
't Gediert' in hongersnood,
En gier, en kraai, en raven.

Het kost'lijk bloed van Uwe gunstgenooten,
Als water om Jeruzalem vergoten,
Doet wijd en zijd des vijands woede blijken;
Het gansche veld is nu bezaaid met lijken,
Van d' eer des grafs beroofd.
De nabuur schudt het hoofd,
En lacht met onze ellenden;
Ons deerniswaardig lot
Stelt ons ten smaad, ten spot
Van vrienden en bekenden.

Is het niet alsof de Afrikaansche zon achter nevelen schuilgaat, wanneer gij u voorstelt hoe dat lied, trillende van tranen, naast die versch gedolven groeve aangeheven wordt?

O, daar is zoo verschrikkelijk geleden in Zuid-Afrika.

Een ander verhaal deed de heer Malan van hetgeen hij gezien had na den slag bij Magersfontein. Daar lag een Boer, wien de kaak was afgeschoten. In zijn radelooze pijn wierp hij het gansche lichaam omhoog, op en neer, op en neer, totdat de dood barmhartig over hem was en een eind maakte aan dat gruwelijke lijden. Een eind verder lag een zwaargewonde Engelsche officier. Malan begeeft zich tot hem en vraagt:

„Kan ik iets voor u doen?"

De gewonde vraagt wat water; en, als de ander het hem gebracht en toegereikt heeft, zegt hij: „Zijn dàt nu die Boeren, die ons in Engeland zijn afgeschilderd als wilden, zijn dàt die menschen, die

een gewonden vijand water brengen?"

De heer Malan gaf daar maar geen antwoord op. „Kan ik nog wat anders voor u doen?"

„Als gij mij wat zoudt willen voorlezen!" — De stervende officier haalde uit zijn binnenzak zijn Nieuw Testament en verzocht dat het tiende hoofdstuk uit het Evangelie van Johannes hem zou worden voorgelezen. En daar klonk het op het lijkenveld: „Ik ben de goede Herder; de goede Herder stelt zijn leven voor de schapen...

Korten tijd daarna richt de stervende zijn groote oogen op zijn nieuwen vriend: „Moge op het hoofd van Chamberlain en Rhodes neerdalen al het leed, dat wij hier gebracht en gezien hebben!"

En met die woorden ontsliep hij.

Daar is zeker nooit een oorlog geweest, waarbij partijen elkander niet hebben misverstaan. Aan onbillijke verwijten van beide zijden ontbreekt het nimmer, heel dikwijls worden er punten in het geding gebracht, die absoluut niets met de zaak in geschil te maken hebben. Zoo b. v. dat punt, dat de Boeren halve barbaren zijn. Dat de President der Zuid-Afrikaansche Republiek zijn gezicht nooit zou wasschen (een punt, waarover dezer dagen eene Engelsche dame dringend begeerde te worden ingelicht!); en dergelijke beweringen meer. Alleen maar, in dezen oorlog is dit zoo tragisch, dat er onder de Engelschen zoovelen zijn, dóór en dóór oprechte menschen, trouwe Christenen zelfs, die meenen Gode een dienst te doen met de Boeren te bevechten. De beste jongelieden uit Schotland nemen deel aan dezen strijd, en velen hunner doen het met nobele bedoelingen.

Of zij het ook zouden gedaan hebben, als zij de naakte werkelijkheid geweten hadden, de werkelijkheid, dat deze oorlog gemaakt en voorbereid is — direct na den Jameson-raid in 1896; dat een handvol millionairs, ten einde een naderend bankroet te ontgaan, de heerschappij in Transvaal noodig hadden; de werkelijkheid, dat de Kaffers in Kimberley en in Rhodesia er veel erger aan toe zijn dan in de Zuid-Afrikaansche Republieken; de werkelijkheid, dat een

lasterveldtocht tegen de Boeren ondernomen is, een kleine honderd jaren lang?

Ik had het voorrecht daarover met President Kruger te spreken.

„Ja," zeide de President, „daar zijn onder de Engelschen teere kinderen Gods, ook onder de soldaten, die vrijwillig tegen ons vechten; maar dat is juist de macht van het Beest, die een krachtigen geest van dwaling en leugen over de menschen uitstort."

Of de macht van de leugen grooter dan de kracht der waarheid zal zijn?

God geve, dat de oogen onzer Engelsche en Schotsche broederen geopend mogen worden, spoedig, vóór het te laat is! En terwijl nu de wapenen onzer Republikeinsche stamverwanten weder zoo kostelijk gezegend worden; terwijl zij met heerlijke vlugheid voorttrekken, alle deelen van de Kaapkolonie in; terwijl de wreedheid en het ruw geweld eene uitwerking hadden, vlak andersom dan de adellijke aanstichters dier gruwelen zich voorstelden, ondersteunen wij onze strijdende Broeders zooveel wij kunnen, met ons gebed en met onze gaven. Om die beiden komen ook deze bladzijden u vragen; tot die beiden komen zij u opwekken.

En wanneer gij ze offert ... bidt óók, dat gij niet Farizeeuwsch, niet onrechtvaardig moogt oordeelen over Engeland.

F. van Gheel Gildemeester.

Den Haag, 12 Januari 1901.

CARNEGIE BIBLIOTEEK
U.S.

Ps. 138 : 4.

Gelezen Jes. 41 : 8—einde.

Gebed.

Gez. 38 : 7.

Alles verandert voortdurend. Terwijl ik rondreis door Nederland en den eenen avond hier, den anderen avond daar ben, schijnt het mij soms toe als een droom, alsof het niet waar is, al wat er in die twaalf of veertien maanden gebeurd is. Maar toch ben ik dankbaar te kunnen getuigen, dat ik, niettegenstaande ons land verwoest is, onze huizen geplunderd en onze vrouwen en kinderen verdreven zijn, nochtans kan zeggen: God is liefde.

Wat geeft ons dat vaste vertrouwen? wat dien moed en die kracht om daar zoo vast van overtuigd te zijn? Het gebed. Zoolang daar nog gebeden wordt, of het in een armoedige verwoeste boerenwoning is, of in het huis van aanzienlijken, hier in Nederland of ginds in Amerika, zoolang het gebed ten hemel rijst: „O God, red Transvaal! O God, red Oranje-Vrijstaat!" is er hulp en hoop. Het zijn niet de kanonnen, waarvan wij hulp verwachten; neen, het is het gebed. Daarom vraag ik u dringend: bidt. Zoolang gij bidt, zal God zorgen; daarom alleen mogen en durven wij hopen; niets is van meer waarde dan uw gebed.

Maar zijn er ook wellicht hier menschen aanwezig, die niet gelooven in de macht van het gebed? O, dit kan ik u verzekeren, die menschen, die moe en afgetobd op het slagveld zijn, krijgen kracht

door de zekerheid, dat daar thuis voor hen gebeden wordt; dat gebed: „O God, red mijn man, red mijn kind!" versterkt hen met nieuwen moed. Konden wij al die gebeden, die over de heele wereld iederen dag voor onze zaak opgezonden worden, hier veréénigen, het zou zijn als een stormwind, die dit heele gebouw zou doen trillen.

Wanneer men onder een bombardement ligt en ieder oogenblik de kanonnen hoort dreunen, denkt men telkens: daar moeten honderden vallen. O neen, soms vallen er hoogstens acht. Wat is het, dat hen beschermt? Het gebed dat voor hen opgezonden wordt. In verband hiermee wil ik met u opslaan het woord der troostrijke beloftenis:

Jesaja 41 : 10.

„Vrees niet, want Ik ben met u; weest niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand mijner gerechtigheid."

Deze tekst, dien ik Donderdagavond te Dordrecht in het collectezakje vond, zal mijn tekst worden voor dit jaar en voor deze eeuw.

God is met ons, Hij is met iederen Transvaler, met iederen Vrijstater; maar het is hier niet de voornaamste vraag: „Is God met ons?" de vraag is: „Zijt gij met God?" Mooi spreken baat al bitter weinig; het is eenvoudig zot geklap te zeggen: „Ik vertrouw op God," wanneer gij Hem niet kent. Gij moet met God zijn, wil Hij met u zijn. En zijt gij eenmaal zoo ver gekomen, dat gij de vraag: „Ben ik met den Heer?" toestemmend kunt beantwoorden, dan zeg ik: „Loof den Heer, mijn ziel! weder een die met ons kan bidden!"

Wanneer ik aan onze arme verdrevene vrouwen en kinderen denk, word ik bang; zie ik op de groote Engelsche macht, dan word ik ook bang, maar zie ik op God, dan vertrouwen wij. Wij moeten allen tot God gebracht worden, als een worm voor Hem in het stof kruipen. Toen onze President mij laatst zeide: „Ik lig

voor Gods voeten in het stof," toen dacht ik: „Dank U, Heer, onze Staatshoofden zijn aan Uwe voeten." Welk een heerlijke gedachte, dat te weten. Laat dat ook ons streven zijn, die plaats te zoeken en die te behouden.

Met het oog hierop willen wij eenige gedachten samen overdenken en wel:

1. Ons gezelschap op den weg.
2. De kracht die dat gezelschap geeft.
3. De hulp van dat gezelschap.
4. Het resultaat van dat gezelschap.

1. Wanneer men een bepaald doel op het oog heeft, zoekt men al spoedig dat in gezelschap van een klompje vrienden te bereiken. Velen onzer op het slagveld hebben ondervonden het voorrecht van onder vrienden te zijn; velen onzer hebben gevochten in gezelschap van God; toen wij moede werden, werden wij gesterkt door Zijn kracht. Zoo min gij tot uw stervensuur wacht met een dokter te laten halen, zoo min moogt gij tot het uiterste wachten met Gods reddende hand aan te nemen. Een kind, dat bang is alleen een smal bruggetje over te gaan, maar aan de hand des vaders veilig aan den overkant komt, zou, wanneer het ondeugend en eigenzinnig was, door de hand des vaders los te laten, in het water vallen. Zoo kunnen wij ook soms Gods hand loslaten en struikelen, maar leggen wij daarentegen onze hand in de hand des Vaders, zoo mag de heele wereld vrij komen, gij komt veilig op de plaats uwer bestemming; gij kunt moeilijkheden op uw weg ontmoeten, maar komen zult gij er. Zoolang er daarentegen zijn, die zeggen: „ik wil Gods hand nog niet vatten," zoolang kan Hij ons niet helpen.

Jona predikte één dag en allen riepen tot God, zoodat Ninive kon gespaard blijven. Zou God ons ook niet sparen, als wij als één persoon tot Hem roepen: „O Heer, zorg toch voor ons!"

Wil ik eigenzinnig mijn eigen weg bewandelen, steeds doorloopen tot ik eensklaps bemerk, dat ik verkeerd ben, zoo moet ik wel omkeeren en teruggaan tot ik op den rechten weg kom. Ben

ik dan bang, dan zeg ik tot mijzelven: God, die zijn eigen Zoon aan het kruis liet sterven om alles voor u wel te maken, zal u ook dan geleiden.

Denk vooraf bij alles wat gij gaat doen: „Zou het goed wezen?" Ga met alles tot Hem, als een kind tot zijn vader, vertel Hem alles, vraag Hem om raad. O, hoe anders zou het gaan, wanneer men steeds vroeg: „Wat eischt God van mij?" en minder: „Wat eischt de politiek van mij?" Was dat meer de vraag van Europa, het zou beter gaan; die arme verdrevene vrouwen en kinderen zouden niet tevergeefs om hulp roepen. Arm Europa, arm Europa! dat handelt zonder te vragen: „wat eischt God?"

Zoolang de geleerden hun neus optrekken voor God en voor Zijn Woord, is de heele Vredesconferentie eene comedie. Vraag toch: „Wat eischt mijn God van mij? wat eischt het recht van mij?" maar niet: „Wat eischt mijn zak, wat eischt mijn goud?" Gave God, dat Zijn Geest meer in ons, ook in de Nederlandsche politiek mocht doordringen. Doe recht onder Gods oog, onder Gods hand. Kent gij de geschiedenis? Ga eens de landen en de volkeren na, die niet gevraagd hebben naar God en Zijn dienst, zij zijn diep gezonken en zinken nog steeds lager en lager. God beware Zuid-Afrika voor die beschaving! Arm land, waar Gods Woord niet wordt geopend. Dat Woord van God ,dat is het gezelschap, dat ik u wensch aan te bieden, o vrienden, voor elk huisgezin, voor elken man en elke vrouw. Wat gij tegemoet gaat, God zal voor u zorgen.

Die dit gezelschap zoeken, zullen het vinden, want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

En zoo komen wij van zelf op het tweede punt onzer overdenking, nl. op

2. De kracht die dit gezelschap geeft.

Men heeft ons al gezegd: „Gij strijdt tevergeefs tegen de Engelschen; zie toch hoe machtig en hoe talrijk zij zijn." Wij weten wel,

dat de Engelschen machtig zijn, maar God is machtiger, en wij hebben God. Gij spot met God, gij ziet Hem niet in al deze gebeurtenissen. Maar kunt gij Zijn vinger dan niet bespeuren in wat gebeurd is en nog telkens gebeurt? Vechten wij nu ruim 15 maanden en vraagt gij: waar is uw God? Onze zaak is die rechtvaardige zaak en onze kracht is God alleen. Let op die kleine Gideonsbende en vraag, wat die zou kunnen doen buiten Gods kracht. Een klein kind was in een diepte afgedaald om een bloem te plukken, maar kon niet meer naar boven komen. Toen werd het een touw toegegooid, waardoor het naar boven werd getrokken. Zoo is het met ons. God staat aan het einde van ons touw, en door Hem overwon de Gideonsbende. Let eens op Nederland in den 80-jarigen oorlog. Hoe bang was toen de toestand voor dit land, en nu — Nederland is tot een volk geworden. Ons kleine volk in Zuid-Afrika is bewaard voor Zoeloes en Kaffers, toch zeker niet met het doel om ze door de Engelschen te laten ten onder brengen. Gij vraagt waar God is? Daar ziet gij Zijn Zoon, die op Golgotha gestorven is, en nu staan wij hier en prediken Hem. De Farizeërs dachten: Wanneer Hij dood is, is het met Zijn macht gedaan. Jezus heeft de wereld overwonnen, daarin is onze kracht. Wij zien het licht, weten dat het door gas komt, maar zien het gas zelf niet; maar snijdt eens de leiding door en het is donker. Zoo ook zien wij God niet, maar zien Hem wel door Zijn werken en wonderdaden.

Zoo hebben wij de kracht van Zijn gezelschap gezien, en nu zien wij in de derde plaats

3. De hulp van dat gezelschap.

Onze troepen zijn geslonken tot kleine benden, door allen verlaten, maar die God tot hunne hulp hebben. Dagelijks stijgen duizenden gebeden op voor die kleine dappere scharen, en God hoort ze. Hij hoort het zuchten, dat tot Hem om hulp roept, Hij ziet de tranen, die geschreid worden. Gaat toch tot Hem met al uw nooden. Hij wil voor u zorgen, Hij is uw vriend. Jezus Christus, die aan het kruishout stierf, vertrouwde op Zijnen Vader, en Zijn

laatste woorden waren: „Vader, in Uwe handen beveel ik Mijnen Geest." En na Hem hebben nog vele martelaren en vele Christenen dat woord uitgesproken. Zorgt, dat die God ook uw God is, dat gij ook dien God tot uw hulp hebt. Vertrouwt niet op geld en goed, het is alles ijdelheid. Waar blijft dat alles, wanneer de dood komt? Aardsche rijkdommen vergaan, Jezus blijft in der eeuwigheid dezelfde. Zie hoe Hij daar stond voor Pontius Pilatus, voor Herodes, door allen verlaten, waarin bestond Zijn kracht? Let op een Luther, hoe hij daar in Worms stond en die woorden uitsprak: „Hier sta ik, ik kan niet anders, God helpe mij." Van wien ontving hij de kracht, wanneer God niet zijn hulp was? En vanwaar moeten wij die hulpe Gods bekomen? Door het gebed. Door het gebed van Gods kinderen.

Iemand vergeleek eens onzen toestand bij een man, die in het water lag en vele zijner vrienden stonden aan den oever naar hem te kijken. „Kijk," riepen zij, „wat houdt hij zich flink. Wat doet hij zijn best er boven op te komen, hij verweert zich dapper," enz. enz., maar niemand dacht er over hem te komen helpen. Zoo is het met ons. Zuid-Afrika worstelt om vrij te komen, alles juicht en jubelt voor ons, heel Europa betuigt sympathie, maar niemand helpt ons. Neen, niemand dan God is onze hulp. Hij zal ons niet verlaten. Hij zal ons niet laten verdrinken. Wat de toekomst zal baren, weten wij niet, maar dit weten wij: God zorgt voor Zuid-Afrika. Op God zullen wij blijven vertrouwen onder alles; van Hem hangt onze heele toekomst af.

4. Maar wanneer Hij ons gezelschap op den weg is, als wij onze kracht en onze hulp van Hem hebben, *dan mogen wij Hem ook onze zaak toevertrouwen.* Uwe zaak moet Gods zaak worden, anders kunt gij er nooit goede gevolgen van bespeuren. Maar is Hij ons gezelschap, is onze kracht door Hem en onze hulp van Hem, dan is onze zaak ook Zijn zaak, dan is de overwinning ook van Hem.

Van ééne zaak ben ik zeker, gij zult u verwonderen wie gij al niet in den hemel zult ontmoeten, en menigmaal zult gij verwonderd uitroepen: „Hè is jij hier ook?"

Vorsten, uwe zaak is niet Gods zaak; zoolang goud iemands hoofdgedachte is, is het niet Gods zaak, maar zoolang onze zaak een rechtvaardige zaak is, is Hij met ons, ondersteunt Hij ons met Zijne rechterhand.

Ik eindig met nogmaals u te vragen: in wiens gezelschap reist gij? Reist gij zonder God, ik bid u: doe het niet; laat uw zaak toch Gods zaak zijn. Ik kan getuigen: Zuid-Afrika is lang niet volmaakt; o neen, wij kennen ze goed, die van te voren het hardst geschreeuwd hebben, maar toen het er op aan kwam, weinig deden; zij zijn nu door lijden gelouterd en hebben leeren inzien, dat uit hun eigen kracht niets kan bereikt worden. Maar wanneer zij verootmoedigd tot Gods troon zijn gekomen en Hij hun zaak ook tot de Zijne gemaakt heeft, dan kregen zij de kracht die zij behoefden om voort te gaan in den strijd, voort te gaan tot de heerlijke overwinning. En als wij ons verootmoedigen voor Gods aangezicht, en ons laten reinigen en verlossen van alles wat Hem niet behagen kan, dan zullen wij onze zaak in Zijne hand stellen met een ootmoedig: „Uw wil geschiede!" en dan ontvangen wij ook de zekerheid, dat Hij tot ons zegt: „Vreest niet, want Ik ben met u." Laat de wereld ons tegen zijn, God is vóór ons.

AMEN.

Ps. 142 : 5, 6.

Dankgebed.